

S Z Í N H Á Z

NÉGYSZÖGLETŰ KEREK ERDŐ. TANYASZÍNHÁZ '94

A mese – játék.

Eljátszadunk egy lehetőséggel: mi lenne, ha . . .

Mondjuk, lenne egy erdő, nevezzük Négyyszögletű Kerek Erdőnek, melynek már a nevéből is látszik, hogy olyan mesebeli erdő: van is, nincs is. Mert hogy lehet az, hogy négyyszögletű is és kerek is. Lehet. Mert a mesében minden lehet. Az is, hogy a Négyyszögletű Kerek Erdő a jólét, a békesség, a barátság, a megértés, a boldogság birodalma. Ami, tudjuk, szintén nincs. Csak a mesében van. Meg az emberek vágyaiban létezik. Ezek szerint mégis van. Lennie kell, mert élnek is benne.

Itt él Bruckner Szigfrid, a vakmerő oroszlán, aki valójában senkit sem bánt, mert egy kiérdemesült cirkuszi oroszlán, itt él Aromó, a fékezhetetlen agyvelejű nyúl, Ló Szerafin, a kék csodaparipa, továbbá Szörnyeteg Lajos, a világ legjobb szívvé behemótja, aki Bruckner Szigfridhez hasonlóan valaha biztos ámulatba ejtette a cirkuszi közönséget, aztán a vitára mindig kész, mindenre talpraesett válaszokat tudó, gyors eszű Vacskamati, a Dömdömdöm névre hallgató – mert mást nem tud mondani, de ezt a legkülönfélébb hangsúlyokkal mondja –, mackó formájú bölcs, meg itt él Mikkamakka, a bátor kandúr.

És élnek ők a Négyyszögletű Kerek Erdőben gondtalanul, filozófálgatva, unatkozva, játszadozva, egyszóval: boldogan.

Mígnem . . .

Igen, mígnem, mert a mesében mindig van egy mígnem, amittől megbolydul a mesebeli boldogság, s minden olyan izgalmas lesz, mint az életben.

Pont olyan.

Tehát mígnem jön valaki, mondjuk, a tuskólábú, köcsögfefű, hordóhasú, lepényfűlű, melencemellű, kemenceszájú, hfgvelejű, széllelbélelt, egyszóval az ocsmány Kisfejű Nagyfejű Zordonbordon, miután különféle szokatlan és félelmetes zajokat keltve megszeppenti a békésen, gondtalanul együtt élőket, akiknek annyira jól ment a dolgok, hogy arról vitatkoztak, egyformán süt-e a nap mindenkire, vagy nem, majd fölénye teljes tudatában közli velük, hogy életveszélyben vannak. Mert „az erdőben rettenetesen elszaporodtak a pomogácsok!” „Micsodákok?” – kérdezi Szörnyeteg Lajos, a legjobb szívvé behemót, aki mindig előbb kérdez, s utána gondolkodik. Hát azok, akik az efféle gyámolatlan népséget ukmukfuk, egyszerűen, mert kedvük van hozzá, megtámadják, akik „széttépnek, kinyírnak, átpasszíroznak, kerékbe törnek, felnyársalnak, elemésztenek, miszlikbe vágnak, porrá zúznak” mindenkit. Majd pedig, miután lecsitul a haddelhadd, ez a csöppet sem szimpatikus Kisfejű Nagyfejű Zordonbordon kijelenti, hogy harcolni kell a félelmetes pomogácsokkal, de amint várható is volt, gyorsan kiderül, hogy a Négyyszögletű Kerek Erdő dicső lakói erre képtelenek. Szerencsére itt van Kisfejű Nagyfejű Zordonbordon, aki hajlandó megvédeni őket a pomogácsoktól. Feltéve, ha neki adják kincseiket . . .

Ismerős mese, ugye?

Valaki kitalál egy rémtörténetet, különféle kegyetlen és irgalmat nem ismerő szörnyetegeket, s elhíreszti róluk, hogy bármelyik pillanatban támadni fognak, és mindenkit kíméletlenül megölnek. És ettől aztán mindenki begyullad. Hanyatt-homlok menekül. S lesz belőle földönfutó, hazátlan csóró menekült, akivel azt tehet bárki, amit akar, arra használhat fel, amire akar.

Annyira ismerős, hogy naponta halljuk, mert mostanság nagyon sokan élték és élik át az efféle életmeséket. És mert nagymértékben elszaporodtak a Kisfejű Nagyfejű Zordonbor-

donok, akik kincsek reményében nemcsak ijesztgetik a Négyszögletű Kerek Erdő békés lakóit, hanem halálos ellenségekké teszik azokat, akik délutánokként együtt kávéztak, esténként együtt tévéztek, hétvégeken együtt kirándultak, vasárnapokon együtt szurkolnak, kiknek gyerekei egy iskolába jártak, akik szomszédok, barátok, esküvői komák voltak, s ha tudták is, sohasem törődtek vele, hogy ezért vagy azért – nyelvük, vallásuk miatt – különböznek szomszédaiktól, barátaiktól, illetve hogy azok különböznek tőlük.

Nekünk itt most erről (is) szól Lázár Ervin szellemes, leleményes története, amelyet Körmöczi Petronella adaptálásában a Tanyaszínház ez évi bemutatójaként ismert meg a bácskai tanyák, kis falvak, mezővárosok közönsége.

Többszörösen is jó választás a Négyszögletű Kerek Erdő előadásá formálása. Mindenki könnyen dekódolhatja a mese jelzett valóságtartalmát, iskolaudvarban, vásártéren, gyepszelen, futballpályán történő előadásra, ahol az immár tizenhetedik éve működő Tanyaszínház rendre felállítja „színpadát”, fölöttébb alkalmas, nem kíván bonyolult és drága díszletet, inkább arra ösztönzi megjelenítőit, hogy a mese szellemének megfelelően ügyes koreográfiával közvetítsék a játékoságot. A Négyszögletű Kerek Erdő minden tanyaszínházi követelménynek megfelel, köztük annak is, ami főleg a kezdeti éveket jellemezte, hogy a színi főiskolások gyakorló pályája legyen. A vajdasági színjátszást sújtó bajok ugyanis a Tanyaszínházat sem kímélték, fennmaradása a színésztanoncoktól függött. S ők vállalták, némi hivatásos segédlettel, nemcsak a szereplést, hanem a szervezést is.

A Tanyaszínház előadása bizonyítja, hogy a fiatalok valóban ügyesek. Közülük elsősorban Mezei Zoltán jellemtulajdonságokat kifejező, mulatságos mozgású Aromója tetszett. Káló Béla Bruckner Szigfridben a hősködést, Giricz Attila Ló Szerafinban a szeleburdiságot, Szilágyi Nándor Dömdödömben a bölcs életismeretet, Vukosavljev Iván Szörnyeteg Lajosban a megmosolyogni való együgyűséget mutatta meg. S ennyi elég is, a tanyaszínházi körülmények – nagy tér, nem is mindig csendes, sok néző, zavaró külső zajok – nem teszik lehetővé a közsínházi lélekrajzi alakformálást, a cizellált ábrázolást. A színésznek hangosan, már-már kiabálva, széles gesztusokkal kell jelezni szerepe jellemvonásait, és mindenki számára – a közönségben sok a gyerek – érthető helyzeteket teremteni. Ebben a Négyszögletű Kerek Erdő-beli társaság említett komikus alakjait a Mikkamakka nevű kandúr bátorságát meggyőzően példázó Magyar Attila és Kisfejű Nagyfejű Zordonbordon gonoszságát és gyávaságát is megmutató Csernik Árpád segítette.

Külön kell szólni Körmöczi Petronelláról, aki több szerepet is vállalt az előadás készítésében. Ő adaptálta Lázár Ervin művét, s tette ezt a játékkalkulomhoz illő egyszerűséggel. Az előadás első részében – a zenét szerző Bakos Árpád és a hangszerezést végző Verebes Ernő kiváló segédletével a szereplők bemutatkozó songjait halljuk, a második rész pedig maga a történet. Bizonyos sajtóközlésekből arra is következtetni lehet, hogy részben Körmöczi Petronellára hárult a rendezés is, elsősorban a koreográfia, amit kiválóan oldott meg. S ő volt Vacskamati is, akinek megformálásából, bár nem lógott ki a csapatból, hiányoljuk, hogy nem volt kellően macskás.

Kellemes, tartalmas szórakozás a Tanyaszínház idei, igencsak mostoha körülmények, sok bizonytalanság között készült bemutatója. Soha rosszabb ne legyen!

GEROLD László